

Norsk Folkehjelp

Justis- og beredskapsdepartementet
Innvandringsavdelingen
Postboks 8005 Dep.
0030 Oslo

Deres ref.: 14/1622 -HFO

Vår ref.: 2014/CPS

Dato: 15. april 2014

Høringsuttalelse: Forslag til endring av begrepsbruken knyttet til retur

Vi viser til Justis- og politidepartementets høringsbrev av 02.04.2014 og takker for anledningen til å gi våre kommentarer. Nedenfor følger våre kommentarer til høringen.

Innledende betraktninger:

Departementet har foreslått endringer i begrepsbruken knyttet til retur. Norsk Folkehjelp stiller seg tvilende til om innføringen ny returterminologi fra «frivillig retur» til «ordinær retur (selvorganisert)» eller «assistert retur» vil ha noen effekt på forståelsen for innholdet i returbegrepet for målgruppen.

Departementet foreslår videre å endre begrepet «frist for retur» til «utreisefrist». Det understrekes at dette kun er begrepsendringer og ikke av materiell betydning for regelverket.

Bakgrunnen for vår uttalelse er vårt lange engasjement og arbeid med mennesker som kommer til Norge for å søke beskyttelse. Vi har drevet asylmottak i 25 år og driver per i dag ni mottak over hele landet, blant annet hovedankomsten og transittmottaket på Refstad. For Norsk Folkehjelp er det å ta imot mennesker på flukt en viktig del av vårt humanitære arbeid i Norge.

Kommentarer til noen av punktene i høringen:

- A) Justis- og beredskapsdepartementet foreslår at begrepet «frivillig retur» erstattes med «ordinær retur (selvorganisert)» eller «assistert retur». Denne begrepsendringen begrunnes med henvisning til FAFO's rapporter: «Normalitet i limbo – asylbarn med endelig avslag» og

«Normalitet i limbo og «Det riktige valget? Motivasjon og beslutningsprosess når avviste asylsøker velger frivillig retur». Departementets argument er at returplikten som følger av negativt vedtak ofte oppfattes som utydelig og tvetydig av målgruppen.

Norsk Folkehjelp støtter ikke departementets forslag til ny returterminologi, som vil medføre endringer i Utlendingsloven og Utlendingsforskriften. Vår oppfatning er at en endring av begrepsbruk alene ikke fører til en tydeliggjøring av utreiseplikten til personer med endelig avslag, samt at begrepene per i dag er godt forstått av målgruppen.

Begge rapportene underbygger det faktum at personer med endelig avslag på asylsøknaden har et relativt godt kunnskapsgrunnlag om innholdet av «frivillig retur». Vår erfaring med mottaksdrift støtter dette.

Årsakene for mangelfull retur skyldes ikke uklar terminologi. Ulike situasjoner og kontekst har helt klart en betydning for valget om frivillig retur. Valget kan være basert på årsaker som f.eks. familiegrunnlag, årsaken til migrasjonen, den økonomiske situasjonen og hva man har opplevd i den tiden man har vært migrant. Sikkerhetssituasjonen i hjemlandet, fremtidsplaner og utsikter er andre viktige faktorer. Vi ser dermed ingen behov for å endre et innarbeidet begrep, siden mangelfull retur ikke kan sies å bero på feilfortolkning av begrepet «frivillig retur».

Begrepet «frivillig retur» bør opprettholdes ettersom begrepet frivillig har en iboende verdighet Norsk Folkehjelp mener bør ivaretas. EU-landene er opptatt av at frivillig retur er en mer human og verdig måte å sende asylsøkere hjem på. Videre trekkes bærekraftige returer frem som en målsetning. Med bærekraftig retur menes en retur som gjør at den som returnerer forblir i hjemlandet sitt, og evner å reintegrere seg i det samfunnet personen kom fra. Norsk Folkehjelp støtter dette.

Et viktig funn fra rapporten «Det riktige valget? Motivasjon og beslutningsprosess når avviste asylsøker velger frivillig retur» som underbygger Norsk Folkehjelps erfaring, er at frivillig retur assosieres med et potensial for mobilitet og en mulighet for en ny start for personer med endelig avslag. De som søkte om frivillig retur begrunnet ofte dette valget med at det ga dem et minimum av kontroll over egen situasjon. Endringen av begrepet «frivillig retur» kan føre til at følelsen av verdighet og kontroll fratras denne sårbare gruppen. Vi mener opplevelsen av kontroll over egen fremtid, muligheter for fremtidig mobilitet, samt økonomisk og praktisk støtte til gjennomføringen av retur, er viktige humanitære faktorer for en anstendig og ansvarlig returpolitikk.

B) Justis- og beredskapsdepartementet foreslår å endre «frist for retur» til «utreisefrist»

Vi mener at begrepet «frist for retur» bør opprettholdes fordi «frist for retur» er mer presist og tydelig siden dette implisitt vil betyr at asylsøker skal returneres til hjemlandet. «Utreisefrist» dekker ikke det samme.

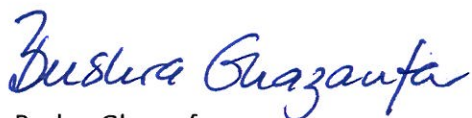
Anbefaling:

Vi ber departementet opprettholde dagens begrepsbruk knyttet til retur.

For nærmere informasjon og utdyping av kommentarene, ta gjerne kontakt med rådgiver Camilla Peace Sundvoll på tlf. 922 15 680 eller e-post: peace@npaid.org

Med vennlig hilsen

NORSK FOLKEHJELP

Bushra Ghazanfar

Enhetsleder

Flyktning- og integreringsenheten